

# Kyläväärtit, hankesuunnitelma

**Toteuttaja:** Leader Pohjoisin Lappi ry

**Hankenumero:** 262068

**Toteutusaika:** 1.3.2024 – 31.5.2025

## Julkinen kuvaus

Hankkeella edistetään kylien suunnitelmallista, kestäväää ja kahdeksan vuodenajat huomioivaa kehittämistä. Hankkeella tuetaan yhdistystoimintaa, innostetaan uusia toimijoita ja nuoria mukaan asuinalueiden kehittämistyöhön sekä kannustetaan etsimään ratkaisuja kylien elinmahdollisuuksien lisäämiseen, kuten palveluiden saatavuuteen, lasten ja nuorten palvelutarpeisiin, vähähiiliseen elämäntapaan ja ilmastonmuutoksen mukanaan tuomaan elinympäristön muutokseen. Hankkeessa nostetaan näkyviksi alueen erityisiä vahvuuksia ja pyritään näkemään ne uudenlaisena voimavarana, kyseenalaistetaan totuttuja toimintatapoja ja kokeillaan ja pilotoidaan uutta.

Hankkeeseen palkattavat kyläväärtit keskittyvät omien kyläalueiden kehittämistyöhön ja valmistelevat Älykäs kylä strategiahankkeita paikallisten asukkaiden ja muiden toimijoiden tarpeista. Väärtit tekevät keskenään yhteistyötä ja etsivät risteäviä polkuja uudenlaisten ratkaisujen löytymiseksi. Hankkeessa järjestetään kylätilaisuuksia ja kaikille yhteisiä etäyhteyksin toteutettavia, mm. järjestöosaamista tukevia lyhytkoulutuksia, tutustumismatkoja sekä tiedotetaan aktiivisesti Älykäskylä -teemasta. Kyläväärtit auttavat paikallisia yhteisöjä kehittämistyössä ja eri rahoitusten hakemisessa.

Hanke toteutetaan Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueella.

## Hakijan esittely ja resurssit

Hankkeen hakijana toimii Leader Pohjoisin Lappi ry, joka on paikallinen Leader-ryhmä. Toiminta-alueena on seitsemän kuntaa ja rahoituksella toteutetaan Kahdeksan vuodenajan koti -strategiaa. Hanke rahoitetaan omasta kiintiöstä ja sillä edistetään kokonaisvaltaisesti strategian toteutumista. Erityisenä painopisteenä on Kahdeksan vuodenajan kylät -painopiste.

Leader Pohjoisin Lappi ry:llä on vahva osaaminen hankkeiden rahoittajana ja toteuttajana. Tällä hetkellä yhdistys toteuttaa oman tuotannon hankkeena Osaathan se sieki! -koulutushanketta porotalousyrittäjille ja Ytyä yrittäjyyteen -nuoret voimavaraksi -yritysten aktivointihanketta. Yhdistys hallinnoi Lapin Kalaleader-toimintaa sekä koko Lapin alueella toteutettavaa kulttuuriympäristöhanketta, Avoimet miljööt ja komeat kuistit.

Yhdistyksen toiminnasta vastaa toiminnanjohtaja. Taloudesta vastaa hanke- ja taloussihteeri. Yhdistys on ulkoistanut kirjanpidon. Kehittämispäällikkö toimii tarvittaessa hankkeiden projektipäällikkönä ja jyvittää hankkeille työaika.

Hankkeen kokonaistoteutuksesta vastaa yhdistyksen kehittämisspäällikkö, joka jyvittää hankkeelle 10 % työaika. Toimenpiteiden toteutuksesta vastaa yhdistyksen kehittämisspäällikkö, joka toimii Kyläväärti -työryhmän esimiehenä. Kyläväärtien sparraamisessa ja työpajoissa hyödynnetään asiantuntijoita. Hankkeen taloushallinnosta, maksatuksesta, henkilöstön perehdyttämisestä ja muista työsuhteasioista vastaa yhdistyksen hanke- ja maksatusneuvoja, joka jyvittää hankkeelle 5 % työaika. Hankkeelle palkataan

# Pohjoisin Lappi

avoimella haulla projektipäällikkö n. 80 % työajalle 14 kuukaudeksi, joka toimii kyläväärti-ryhmän vetäjänä ja vastaa käytännön tasolla toimenpiteiden toteutuksesta. Hankkeelle palkataan lisäksi 3 kyläväärtiä, joiden työajat vaihtelevat riippuen työsuhteen kestosta ja työaikaprosentista. Projektipäällikkö yhdessä kehittämisspäällikön ja toiminnanjohtajan kanssa vastaa kyläväärtien hakuprosessista. Palkkauksesta päättää yhdistyksen toiminnanjohtaja. Palkkakulu on laskettu 4,5 kuukauden kokoaikaisen työntekijän palkan perusteella. Työn kesto ja työaikaprosentti (10 %–80 %), voi vaihdella. Palkkasuhteen kesto ja työaikaprosentti riippuu kehitettävän kyläalueen tarpeista ja toimenpiteistä.

## Tarve ja tausta

Leader Pohjoisin Lappi ry valmisteli laaja-alaisesti osallistaen kehittämisstrategian vuosille 2023–2027. Toiminta-alue on Suomen harvaan asutuinen ja väestön ikärakenteen on ennustettu muuttuvan siten, että nuorten ja työikäisten määrä entisestään vähenevät ja yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa. Pohjoisen vahvuus ovat kyläyhteisöt, joissa on talkoohenkeä, perinnetietoa ja vuodenaikoihin liittyvää arjen osaamista. Väestön ikääntyminen ja vähentyminen näkyy kuitenkin järjestö- ja yhdistystoiminnassa. Valtaosa aktiivisista kylätoimijoista on iäkkäämpiä ihmisiä ja nuorten sekä työikäisten mukanaolo kylätoiminnassa on vähäistä. Yhdistystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kylät tarvitsevat tukea yhdistystoiminnan perusasioihin, kehittämishankkeiden valmisteluun, digitaalisten järjestöpalveluiden hyödyntämiseen, suunnitelmalliseen kehittämiseen sekä nuoria mukaan saamiseen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Kylien nuorilla on halukkuutta olla mukana ideoimassa, suunnittelemassa ja toteuttamassa erilaisia hankkeita, mutta nuorten vähäinen määrä ja toiminnan keskittyminen iäkkäämmän väestön tarpeisiin, ei tue yhdistystoiminnassa mukana oloa. Liian usein nuoret unohtuvat hankkeiden ja muiden toimenpiteiden suunnitteluvaiheessa. Myös nuorten tavoittaminen koetaan hankalaksi. Kylien henkilöstöresurssien vähentyminen edellyttää myös laajempaa yhteistyön tekemistä ja uusien toimijoiden saamista mukaan kylien kehittämiseen.

Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueella on yli 90 kylää. Kyliä yhdistää heikko palvelutarjonta, pitkät etäisyydet kauppapalveluihin, ikäihmisten ja nuorten yksinäisyys ja heille suunnattujen palveluiden vähäisyys, iäkkäämpien asukkaiden heikot digitaidot, koulutuspalveluiden puute sekä kulttuuripalveluiden vähäisyys, asuttopula, riippuvaisuus muualta tuoduista hyödykkeistä sekä verkostojen ja asiantuntijoiden puute. Myös ilmastonmuutoksen tuoma sääolosuhteiden ennakoimattomuus vaikuttaa pohjoisten kylien asukkaiden arkeen. Kylien resilienssi vaatiikin vahvistamista muuttuvassa ympäristössä.

Pohjoiset kylät ovat täynnä vahvuuksia, joita tulisi vaalia ja hyödyntää uusia ratkaisuja miettiessä. Maaseutukylät ovat turvallisia paikkoja elää ja maatalousympäristö antaa moninaiset mahdollisuudet perinteisten ja aivan uusien elinkeinojen kokeiluun ja harjoittamiseen. Vähähiilisessä elämäntavassa kylät ovat avainasemassa. Asukkaiden vahva luontosuhde, perinneosaaminen ja ratkaisukeskeisyys, antavat pohjan uusien ratkaisujen löytymiselle.

Maaseutualueiden kehittämistarpeet on tunnustettu myös Euroopan laajuisesti ja kansallisessa CAP-ohjelmassa. Ratkaisuna esitetään Älykäs kylä toimenpidettä, joka perustuu Euroopan parlamentin ja komission huhtikuussa 2017 käynnistämään aloitteeseen. Aloitteessa panostetaan tulevaisuuden kyliin ja halutaan huomioida digitalisaatiota edistävien investointien, saavutettavuuden ja osaamisen tukeminen. Aloitteessa kannustetaan löytämään aivan uusia ja keskenään risteäviä polkuja maaseudun kehittämisen, aluekehityksen, tutkimuksen, liikenteen, energian ja digitaalisen politiikan sekä eri rahastojen aloilla. Kansallisessa Cap-ohjelmassa avainsanoiksi on nostettu seuraavat: digitaalitekniikan tarjoamia ratkaisuja ja digiloikka, vähähiiliset kylät, kierto- ja biotalous, ympäristö - innovaatiot resurssitehokkuuden parantamiseksi, kestävä ruoantuotanto ja paikallinen ruoka, luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja ympäristönhoito, älykäs sopeutuminen muuttuvaan ilmastoon, tulevaisuuden taitoihin panostaminen,

# Pohjoisin Lappi

paikallisten energiayhteisöjen luominen, älykkäät turistikohdeet, älykkäät liikenne- ja logistiikkaratkaisut, älykkäät paikalliset palvelut, palveluketjut ja monipalvelukeskukset, turvallisuus, kestävä hyvinvointi: vältetään eristäytymistä ja eriarvoisuutta ihmisten välillä, elinoloja, kulttuuria, turvallisuutta.

Vastaavasti kahdeksan vuoden ajan kylät strategiassa asia on esitelty vuodenaikoihin nivoutuen. Jotta Älykäs kylä teema etenisi, on tarpeen tukea kylä Älykäs kylä -hankkeiden valmistelussa. Niiden edistäminen edellyttää yhteisöjen vahvaa sitoutumista, innostamista, perustoiminnan tukemista, uusien sidosryhmien hyödyntämistä sekä uskallusta kyseenalaistaa ja ajatella uudella tavalla. Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueella Älykäs kylä teema sidotaan pohjoiseen viisauteen, vastuullisuuteen, rohkeuteen ja paikallisuuteen.

Kyliin tarvitaan henkilöitä, jotka pystyvät resurssimaan aikaa kylän kehittämistyöhön. Resurssointi tarkoittaa työaikaa kylän kehittämistarpeiden selvittämiseen, yhdistys ja järjestötoiminnan tukemiseen, selvittelyyn ja organisointiin. Olennaista on, että henkilöllä on riittävät taustatiedot paikallisten tarpeista, käytössä olevista resursseista, rahoitusten mahdollisuuksista sekä verkostoista.

## Kohderyhmä

Kohderymänä ovat Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueella sijaitsevien kylien eri toimijat ja kunnat sekä muut maaseudun kehittämiseen liitännäiset sidosryhmät. Hyödynsaajina on alueen asukkaat, kylien aktiivit ja nuoret. Hyöty kohdistuu erityisesti niille kyläalueille, joissa kyläväärtit tulevat toimimaan. Hankkeen laajemmat tavoitteet kohdistuvat koko Leader Pohjoisin Lappi ry:n kylien kehittäjille.

## Toteutusalue

Hankkeen toteutusalueena on Leader Pohjoisin Lappi ry:n toiminta-alue. Hankkeen toimenpiteet kohdentuvat tietyille kyläalueille riippuen hankkeelle palkattavien/ostettavien kyläväärtien toiminta-alueesta.

## Laajempi viitekehys

Hanke toteuttaa Kansallista CAP -suunnitelmaa ja Leader Pohjoisin Lappi ry:n kahdeksan vuoden ajan koti -strategiaa. Hanke tukee CAP suunnitelman tavoitetta lujittaa maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta ja siinä erityisesti tukee paikallista osallisuutta ja edistää kasvua. Hanke tukee CAP-ohjelman Älykäs kylä -toimenpiteen toteuttamista.

Hanke toteuttaa erityisesti Leader Pohjoisin Lappi ry:n kahdeksan vuoden ajan koti -strategian painopistettä kahdeksan vuoden ajan kylä ja sen neljää läpileikkaavaa teemaa, joiden yhteinen tavoite on Älykäs pohjoinen maaseutu. Hanke vahvistaa asukkaiden osallisuutta, yhteistyötä sekä luo ja lujittaa verkostoja. Hanke auttaa paikallisyhteisöjä toimimaan ja hyödyntämään monipuolisesti paikallisia resursseja. Hanke lisää yhdistys- ja järjestötoiminnan osaamista ja nuorten mukaan ottamista kyläalueiden kehittämistyöhön.

## Toteutus

### KYLÄALUEILLE PALKATTAVAT KYLÄVÄÄRTIT

Hankkeelle palkataan osa-aikaisia kyläväärttejä, jotka keskittyvät oman ja lähiympäristön asuinalueen kehittämistyöhön. Yksi palkattavista väärtteistä toimii hankkeen projektipäällikön ominaisuudessa. Kyläväärtit haetaan avoimella haulla, jossa painotetaan henkilön innostusta maaseudun kehittämistyöhön, valmiutta osa-aikaiseen työskentelyyn sekä riittävää tietotekniikan hallintaa ja aluetuntemusta. Hakijan on hakuvaiheessa kerrottava, minkä alueen kehittämistarpeisiin hän työssään keskittyisi. Kyläväärtien palkkauksessa pyritään huomioimaan alueellinen kattavuus.

# Pohjoisin Lappi

Avoimella haulla valituille kylävääriteille järjestetään tarvittavaa perehdytystä tehtävässä toimimisessa mm. CAP 27 -ohjelman Älykäs kylä -yhteistyötoimenpiteeseen, sen paikalliseen soveltamiseen ja maaseudun kehittämiseen suunnattuihin hankerahoituksiin sekä muihin avustuksiin. Kyläväärit muodostavat työporukan, jotka tukevat ja sparraavat toisiaan.

Kyläväärit perehtyvät kotiseutunsa kylien kehittämistarpeisiin ja etsivät niihin ratkaisuja osallistavilla työmenetelmillä, kuten työpajoilla ja muilla yhdessä tekemisen tavoilla. Kyläväärit innostavat ja tukevat kyliä kehittämistyössä sekä uusien ratkaisujen ja toimintamallien löytämisessä. Innostusta kehittämiseen herätellään kannustamalla verkostoitumaan, lähialueille toteutetuilla tutustumismatkoilla ja muilla hankkeen aikana toteutettavilla osallistamisen keinoilla.

## EDISTETTÄVÄT KOKONAISUUDET

Hankkeessa keskitytään niiden alueiden kehittämiseen, jossa valitut kyläväärit toimivat. Alueilla on valittavana neljästä teemasta yksi, johon he kehittämistyössä paneutuvat. Teemat pohjautuvat Kahdeksan vuoden ajan koti -strategian läpileikkaaviin aiheisiin. Kylät voivat valita kehitettäväksi asiaksi 1. osallisuus, yhteistyö ja verkostot -teeman 2. Lasten, nuorten ja ikäihmisten viihtyvyys 3. Tieto, osaaminen ja digitalisaatio 4. Luonnon monimuotoisuus ja kestävät ratkaisut. Kyläväärit auttaa kyläyhteisöä yhteisen Pohjoisen älykäs kylä -suunnitelman laatimisessa. Suunnittelutyön apuna käytetään Kahdeksan vuoden ajan koti -strategian Pohjoisen älykäs kylä -vuosikelloa.

Asukkaille järjestetään kyläkohtaisia työpajoja, jotka muodostavat selkeitä sarjoja ja etenemisvaiheita. Työpajoissa hyödynnetään kehitettävään teemaan liittyviä asiantuntijoita. Kyläväärit tukevat ratkaisujen ja rahoitusmahdollisuuksien löytämisessä kylässä yhdessä todettuun tarpeeseen sekä käytännön tasolla auttavat pilottihankkeiden etenemisessä ja rahoitushakemusten laadinnassa. Kyläläisten osallistuminen työpajoihin, joiden lopputuloksena on selkeä suunnitelma, lasketaan hankkeen vastikkeettomaksi talkootyöksi.

## NUORET OSANA KYLÄALUEEN KEHITTÄMISTÄ

Kyläväärit kannustavat järjestöjä ja yhdistyksiä nuorten osallistamiseen ja kuulemiseen. Kyläväärit voivat tukea nuoria myös omien yhdistysten perustamisessa tai nuorisosaostojen perustamisessa. Kylästä pyritään löytämään vähintään yksi kyläläinen, joka vastikkeetta toimii lasten ja nuorten tukena ja auttaa esimerkiksi Nuorisoleader rahoituksen haussa ja toteutuksessa.

## TIEDOTTAMINEN

Jokainen kyläalue toimii mallina muille kehittämisestä kiinnostuneille alueille. Pilottikylän kehittämistyön askelista ja lopputuloksesta tehdään suunnitelma ja yhteinen raportti. Kylien kehittämistyön etenemisestä tehdään aktiivisesti somepäivityksiä ja lehtijuttuja.

Parhaiten onnistuneista pienistä ja isoista kehittämisen askelista tehdään alan ammattilaisen toimesta lyhytvideot, jotka julkaistaan Leader Pohjoisin Lappi ry:n Facebook -sivuilla ja hyödynnetään myös muissa tiedotuskanavissa. Lyhytvideot suunnitellaan kyläläisten kanssa ja tämä työ lukeutuu hankkeen hyväksi tehtäväksi talkootyöksi.

## YHDISTYSTOIMINTAOSAAMISEN LISÄÄMINEN

Kyläväärit tukevat kyläalueen toimijoita yhdistys- ja järjestötoiminnassa. Yhdistystoiminnan kehittämiseksi hankitaan tarvittavaa koulutusta, esimerkiksi Maaseudun Sivustysliiton Taitava yhdistystoimija -koulutuskokonaisuus. Koulutuksen tavoitteena on tarjota työkaluja niin yhdistyksen hallituksen jäsenille kuin myös muissa yhdistyksen tehtävissä toimiville. Koulutus on suunnattu erityisesti paikallisyhdistysten tarpeisiin. Kyläväärit tukevat myös muutoin kylässä toimivien yhdistysten ja järjestöjen toimintaa. He voivat esimerkiksi antaa vinkkejä ja pohjia hyvän yhdistyshallinnon toteuttamiseen ja toimia kokouksen sihteerinä.

# Pohjoisin Lappi

Kyläväärtit tuovat esille yhdistystoiminnan mahdollisuuksia ja innostavat uusia toimijoita mukaan. Toteutuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä Lappilaiset kylät ry:n kanssa.

## Riskit

- Hankkeeseen palkataan useita eri henkilöitä määräaikaisiin ja osa-aikaisiin työsuhteisiin. Tehtävään sopivien henkilöiden löytyminen, voi olla haaste. Tähän varaudutaan ennakkoviestinnällä ja suoralla kontaktoinnilla.
- Samoin haastavaa voi olla se, että kyläväärtien olisi hyvä sijoittua alueellisesti eri puolille Leader Pohjoisin Lappi ry:n aluetta. Tämä asia huomioidaan rekrytointi-ilmoituksessa.
- Riskinä on myös toiminta-alueen laajuuden myötä syntyvät matkakustannukset, joka voi nostaa ostopalveluiden hintaa ja työntekijöiden ja asiantuntijoiden matkakuluja. Hankkeessa hyödynnetään etätyökaluja, erityisesti Teams-sovellusta ja Kyläväärtit työskentelevät kotitoimistoista tai kyläalueella tarjolla olevasta etätoimistosta. Kustannusten kohtuullisuus varmistetaan ja tehdään hintatason selvitys kaikista yli 3000 € hankinnoista.
- Riskinä voi olla myös kehitettävien asioiden hidas eteneminen.

## Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Hankkeella halutaan lisätä tietoisuutta CAP-ohjelman ja paikallisen kehittämisstrategian Älykäs kylä - kokonaisuudesta, vahvistaa yhdistystoimintaa ja lisätä toimijoiden valmiutta suunnitelmalliseen kehittämiseen. Hankkeessa pyritään vahvistamaan erityisesti sellaisia kyläalueita, joissa kehittämistyö on viime vuosina ollut vähäistä.

Hankkeessa järjestetään:

- 4 yhdistyskoulutusta, joka tavoittaa 60 maaseudun asukasta
- 8 avointa työpajaa Älykäs kylä -teemoista, joka tavoittaa 48 maaseudun asukasta
- 2 pilottia nuorten saamiseksi mukaan yhdistys/järjestötoimintaan
- 4 tutustumismatkaa

Hankkeessa tehdään:

- 4 Älykylä -hankesuunnitelmaa
- 4 maaseudun kehittämiseen liittyvää muuta rahoitushakemusta
- 36 julkaisua (verkkosivu, lehdet, sosiaalinen media)
- 4 lyhytvideota

## Vaikutukset

Hanke lisää yhdistystoimintaosaamista sekä yhdistysten ja järjestöjen valmiutta toimia hankkeiden hallinnoijina. Hanke parantaa tietoisuutta kylän kehittäjien keskuudessa CAP-ohjelman Älykäs kylä -toimenpiteestä ja innostaa kyliä kehittämistyöhön, myös sellaisia kyliä, jotka eivät aiemmin ole hakeneet rahoitusta. Kyläyhdistykset ja seurat huomioivat alueen nuoret kehittämistyössä ja saavat malleja nuorten osallistamiseen. Pilottikohteina toimivien kyläalueiden kehittämiseen on laadittu suunnitelma, etenemispolku ja toteutettu pilotteja. Nämä toimivat esimerkkeinä myös muille alueille. Hanke vahvistaa olemassa olevia verkostoja, mutta erityisesti luo uusia verkostoja kylien ihmisten, kylätoimijoiden ja muiden organisaatioiden välille.

## Seuranta ja raportointi

Hankkeessa tehdään jatkuvaa ja reaaliaikaista tilastointia ja raportointia. Yhteiseen tiedostoon kerätään kaikki järjestetyt tapaamiset, työpajat, tapahtumat, koulutukset sekä niiden osallistujamäärä. Osallistujalistoissa eritellään nuoret.

Tilaisuudet ja pilotit valokuvataan ja materiaalia käytetään viestinnässä. Tilaisuuksien ohjelmat, osallistujalistat ja materiaalit tallennetaan järjestelmällisesti. Tallennuspalveluna käytetään Teams-ohjelmaa, johon mahdollistetaan kaikkien työntekijöiden pääsy. Kaikki hankkeen tekemät julkaisut ja lehtijutut tilastoidaan ja niiden saamia katselukertoja seurataan.

Kylvävärttien työpalavereista pidetään muistiota ja tehdyt hankesuunnitelmat tallennetaan yhteiseen kansioon. Hanke raportoi Leader Pohjoisin Lappi ry:n hallitukselle.

## Hankkeen viestintä ja tiedottaminen

Hanke viestii Leader Pohjoisin Lappi ry:n viestintäkanavilla. Yhdistyksellä on kotisivut, jonne voi tehdä hankekohtaiset sivustot ja viestiä ajankohtaisista tapahtumista. Yhdistyksellä on myös Facebook ja Instagram -tili, jotka tavoittavat laajasti alueen asukkaita.

Tilaisuuksista ja koulutuksista viestitään toimijoille suoraan sähköpostitse, hyödynnetään Lappilaiset kylät ry:n viestintäkanavia, kuntien sivustoja ja lehti-ilmoituksia. Hanke viestinnässä noudatetaan rahoittajan ohjeistuksia.

## Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma

Hankkeen tuloksena syntyneitä kehittämis- ja Älykyläsuunnitelmia jatketaan omina hankkeina. Hankkeessa tuotettuja materiaaleja hyödynnetään muiden kyläyhteisöjen toiminnan tukemisessa ja kehittämisessä. Hankkeen materiaaleilla edistetään myös Älykylä -yhteistyötoimenpiteen toteutumista Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueella.

## Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävän kehityksen edistäminen

Hanke tukee sosiaalista kestävä kehitystä lujittaen sosioekonomista tilaa ja parantaen kyläyhteisöjen resilienssiä eli kykyä ottaa vastaan muutoksia ja niihin varautumista. Hanke vahvistaa myös kulttuuriin pohjautuvaa osaamista. Hanke edistää pieniä kylien ilmasto- ja ympäristötekoja.

Kaikissa hankkeen toimenpiteissä pyritään huomioimaan toimenpiteiden aiheuttamat hiilipäästöt ja pyritään etsimään resurssitehokkaat toimintamallit ja vähähiiliset tavat toteuttaa. Hankinnoissa suositaan uusiutuvia raaka-aineita ja paikallisesti tuotettuja palveluita ja tuotteita. Hankkeen henkilökuntaa kannustetaan yhteiskyyteihin, julkisen liikenteen hyödyntämiseen, eri reissujen yhdistämiseen viipymää pidentämällä ja matkustustarvetta vähentämällä. Hankkeessa tehtävien hankintojen tuottajapolku pyritään selvittämään ja tuetaan vastuullista tuotantoa.

## Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannusmalli on Laskennalliset kustannukset 19 %

# Pohjoisin Lappi

- Tässä kustannusmallissa hankkeen yleiskulut huomioidaan kustannusarviossa laskennallisina. Yleiskuluiksi lasketaan 19 prosenttia ulkopuolisten palvelujen ja henkilöstökulujen yhteismäärästä. Yleiskuluihin sisältyvät mm. hankehenkilöstön matkakulut ja koulutukset, toimitilakustannukset, it-laitte- ja ohjelmistokulut sekä muut hankkeen toteuttajan toimintaan liittyvät yleiset kustannukset.

## Hankkeen kustannusarvio:

<b>Kustannukset</b>	<b>Summa</b>
Palkat	79 091,59 €
Palkkojen laskennallinen osuus	30 845,72 €
Ostopalvelut	22 820,00 €
Muut välittömät kulut	4 018,81 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 19 %	25 223,88 €
Vastikkeeton työ	18 000,00 €
<b>Kustannukset yhteensä</b>	<b>180 000,00 €</b>
Hankkeen tulot (vähennetään)	-
<b>Kustannukset yhteensä vähennettynä tuloilla</b>	<b>180 000,00 €</b>

## Rahoitus:

<b>Rahoitukset</b>	<b>Summa</b>
Haettava tuki / avustus	162 000,00 €
Muu julkinen tuki	0,00 €
<b>Julkinen tuki yhteensä</b>	<b>162 000,00 €</b>
Yksityinen rahoitus	18 000,00 €
<b>Rahoitus yhteensä</b>	<b>180 000,00 €</b>
<b>Hankkeen tulot (lisätään)</b>	<b>-</b>
<b>Kokonaisrahoitus</b>	<b>180 000,00 €</b>